

Talousvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle yhteistyöstä ydinenergian rauhanomaisessa käytössä Suomen tasavallan ja Saudi-Arabian kuningaskunnan välillä tehdyn sopimuksen hyväksymisestä ja laiksi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle yhteistyöstä ydinenergian rauhanomaisessa käytössä Suomen tasavallan ja Saudi-Arabian kuningaskunnan välillä tehdyn sopimuksen hyväksymisestä ja laiksi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta (HE 255/2016 vp): Asia on saapunut talousvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- teollisuusneuvos Liisa Heikinheimo, työ- ja elinkeinoministeriö
- ylitarkastaja Netta Skön, työ- ja elinkeinoministeriö
- lainsäädäntösihteeri Johanna Lahti, ulkoasiainministeriö

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Suomen tasavallan hallituksen ja Saudi-Arabian kuningaskunnan hallituksen välisen sopimuksen yhteistyöstä ydinenergian rauhanomaisen käytön alalla ja lain sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta. Sopimus allekirjoitettiin syyskuussa 2015.

Sopimuksen tarkoituksena on kehittää, edistää ja säännellä yhteistyötä ydinenergian rauhanomaisen käytön alalla Suomen ja Saudi-Arabian välillä. Yhteistyön piiriin kuuluvat pääasiassa ydinenergian käyttöön liittyvä tutkimus, ydinreaktoreiden suunnittelu, rakentaminen ja käyttö ydinvoimalaitoksissa tai tutkimusreaktoreissa, ydinpolttoainekierron sekä radioaktiivisen jätteen hallinta, uuden sukupolven ydinreaktoreiden suunnittelu ja niihin liittyvä teknologia, radioaktiivisten isotooppien tuotanto ja niihin liittyvät teolliset ja lääketieteelliset sovellukset, ydinalan turvajärjestelyt, ydin- ja säteilyturvallisuuden edistäminen, ydinenergiaan liittyvien henkilöstöresurs-

Valiokunnan mietintö TaVM 2/2017 vp

sien kehittäminen sekä asiantuntijoiden vaihto osapuolten kesken sekä hätä- ja valmiussuunnittelu.

Sopimus tulee voimaan 30 päivän kuluttua siitä, kun jälkimmäinen ilmoitus tarvittavien sisäisten menettelyjen saattamisesta päätökseen on saatu. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana samanaikaisesti sopimuksen kanssa.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Esityksellä on tarkoitus hyväksyä yhteistyöstä ydinenergian rauhanomaisessa käytössä Suomen tasavallan ja Saudi-Arabian välillä tehty sopimus ja saattaa voimaan sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset. Sopimus yhteistyöstä on allekirjoitettu syyskuussa 2015. Sopimuksen voimaansaattamisesta säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella.

Talousvaliokunta pitää hallituksen esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena ja puoltaa sen hyväksymistä muuttamattomana.

Sopimuksen tavoitteena on luoda oikeudelliset puitteet ja reunaehdot osapuolten väliselle yhteistyölle ydinenergia-alalla. Esitys liittyy Suomen kansainväliseen ydinenergiayhteistyöhön. Sopimus edistää molemminpuoliseen hyötyyn perustuvaa yhteistyötä ydinenergian rauhanomaisessa käytössä. Suomella tai Euratomilla ei ole ollut aiemmin ydinenergia-alaa koskevaa yhteistyösopimusta Saudi-Arabian kuningaskunnan kanssa. Samantyyppisiä sopimuksia on viime vuosina tehty Venäjän (2014) ja Etelä-Korean (2013) kanssa.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan Saudi-Arabia suunnittelee merkittäviä panostuksia ydinenergian tuotantoon tulevien energiantarpeidensa varalta. Tämä lisää Suomessa olevan alan osaamisen kysyntää ja viennin mahdollisuuksia. Talousvaliokunta pitää tärkeänä määrittää yhteistyön oikeudellinen perusta sekä sopia yhteistyön aloista ja muodoista. Tämä on edellytys myös ydinenergia-alan toimijoiden viennin edistämiseksi. Lisäksi Suomella on osaltaan intressi olla edistämässä ydinturvallisuutta tilanteissa, joissa ydinenergian käyttöönottoa joka tapauksessa suunnitellaan. Talousvaliokunta painottaa lisäksi sopimukseen sisältyvien kansallisten ja kansainvälisten velvoitteiden ja valvontamekanismien merkitystä.

Sopimuksella ei itsessään ole suoria vaikutuksia, vaan vaikutukset syntyvät erillisten yhteistyöhankkeiden ja projektien kautta. Talousvaliokunnan saaman selvityksen mukaan yhteistyön käytännön toteutuksessa keskeisessä roolissa ovat toisaalta Säteilyturvakeskus ja toisaalta alan yritykset. Talousvaliokunta korostaa lisäksi tarvetta entistä laajempaan alan yhteistyön ja vientitoiminnan kansalliseen koordinaatioon.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Talousvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy hallituksen esityksessä HE 255/2016 vp tarkoitettun sopimuksen.

Valiokunnan mietintö TaVM 2/2017 vp

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 255/2016 vp sisältyvän lakiehdotuksen.

Helsingissä 3.3.2017

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Kaj Turunen ps
varapuheenjohtaja Harri Jaskari kok
jäsen Harry Harkimo kok
jäsen Hannu Hoskonen kesk
jäsen Lauri Ihalainen sd
jäsen Katri Kulmuni kesk
jäsen Rami Lehto ps
jäsen Martti Mölsä ps
jäsen Johanna Ojala-Niemelä sd
jäsen Arto Pirttilahti kesk
jäsen Ville Skinnari sd
jäsen Antero Vartia vihr

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Lauri Tenhunen